

Aspirina: el remei del segle

L'Aspirina és l'únic medicament del món amb més de noranta anys d'existència, un fàrmac amb utilitats diverses per a qualsevol tipus de dolor moderat. En un temps relativament breu el seu ús podria ampliar-se en l'àmbit de la medicació preventiva.

Tens mal de cap?" "Prente una aspirina", seria, segurament, la resposta més corrent. Qui més qui menys ha pres alguna vegada una aspirina com a analgèsic per a fer desaparèixer el mal de cap, el mal de queixal o, fins i tot, com a fàrmac preventiu de certes malalties cardíco-vasculars. Però, a més, l'aspirina, o millor dit, l'àcid acetilsalicílic (AAS) és un medicament que s'utilitza per al tractament de dolors aguts i com a analgèsic en els estats dolorosos crònics.

Bàsicament l'aspirina és el genèric dels analgèsics amb un ampli espectre d'utilitzacions. A més a més, en l'actualitat s'estan fent diversos estudis mèdics en tot el món per tal de poder-la aplicar en noves indicacions en l'àmbit terapèutic. I és que no hi ha cap altre medicament al món que hagi sobreviscut noranta anys, la qual cosa vol dir que la seva eficàcia està absolutament demostrada.

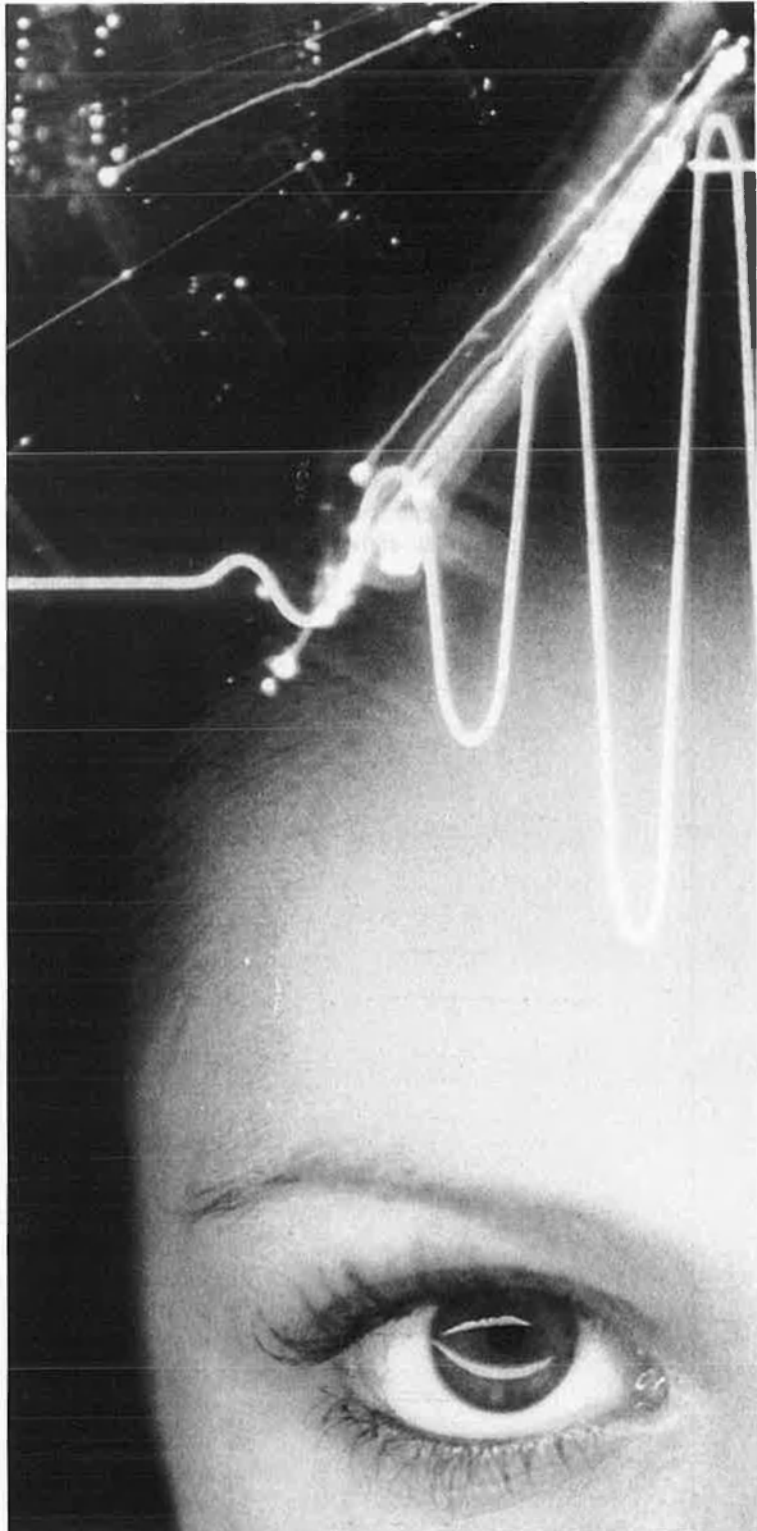
L'any 1897 el químic Felix Hoffman va registrar per primera vegada l'àcid acetilsalicílic en el diari del laboratori de la companyia Bayer and Co com una substància produïda per ell a partir de la síntesi química de la molècula en un estat pur i estable; però, de fet, la història de l'aspirina es remunta a l'època dels grecs. Ja llavors, els *metges* grecs utilitzaven l'escorça del saule (la qual conté l'AAS) com a remei per a alguns dolors i malalties i la manera de prendre-ho era mastegant l'escorça o les fulles de l'arbre. Però si bé Hoffman va desenvolupar el procés químic tot buscant un remei antireumà-

tic, actualment s'utilitza com a analgèsic, antitèrmic, anti-reumàtic, antiagregant plaquetari... i encara s'estén el seu camp d'aplicació.

Ara bé, no hi ha cap medicament, ni tan sols l'aspirina, que no tingui una vessant de certs efectes secundaris i, per tant, n'està contraindicada la utilització. En el cas de l'aspirina, persones amb certa sensibilitat gàstrica, per exemple, és preferible que no en prenguin. Igualment aquelles persones que tenen un baix nombre de plaquetes a la sang i, fins i tot, les dones en estat de gestació, a les quals el consum d'aspirines els podria allargar les hemorràgies o el consum de grans dosis d'aspirina, utilitzada ja no tant com a analgèsic sinó com a antiinflamatori, podria arribar a prolongar la durada de l'embaràs.

Per tal d'avaluar les diverses utilitzacions de l'aspirina, l'empresa Ifop-Impact Médicin va realitzar una enquesta entre la població francesa durant el mes de juliol de l'any passat. Els resultats d'aquesta enquesta van ser que un 76% dels francesos prenen l'aspirina com a remei per a fer passar el mal de cap, un 30% la feia servir per al mal de queixal, un 27% per a combatre la grip, un 20% contra el refredat, un altre 20% per a fer baixar la febre, un 16% per a fer desaparèixer els cruiximents, un 11% per al reumatisme, un 8% per al mal de coll i un 3% per a combatre el cansament.

Tot i així, el 25% dels francesos afirmaven no haver-ne pres mai. En canvi, els americans són els primers consumi-

dors mundials d'aquest fàrmac, amb una freqüència de 100 aspirines per any i per persona. Després vindrien els francesos, amb 65 comprimits. Per contra, els anglesos prefereixen, en un 56%, l'analgèsic paracetamol i els japonesos són els que menys consumeixen aquest fàrmac,

situant-se en 5 comprimits per persona i any. La mitjana europea del consum de comprimits és de 50. Es calcula que tan sols un 4% de la població mundial és al·lèrgica a l'aspirina. Ara bé, tal i com assenyala Josep Ma. Fàbregas, Product Manager de Química Farmacèutica Bayer, SA "cal

tenir en compte que el nom genèric d'aspirina no implica que es tracti de l'Aspirina sinó de qualsevol tipus de fàrmac que contingui l'àcid acetilsalicílic".

En aquest sentit, el consum d'Aspirina a l'estat espanyol se situa en 700 milions de comprimits, la qual cosa suposa que la mitjana de consum per persona i any és del voltant del 18'5 comprimits. A Catalunya (l'estudi Nilsen, del qual provenen aquestes dades, inclou Catalunya, les Illes Balears, Saragossa i Ossa) el consum d'Aspirina representa el 20% del consum total de l'estat. Si es pren com a referència tot tipus d'analgèsic genèric, a l'estat espanyol es consumeixen 1.890 milions de comprimits, cosa que significa una mitjana de 49'7 comprimits per persona i any, xifra lleument per sota de la mitjana europea.

L'any 1988 es van produir 34.000 tones d'aspirina, 7.000 de les quals les produí Europa. El volum total del mercat mundial de l'aspirina i del seu principal rival, el paracetamol, és de 20.900 milions de pessetes i 15.200 milions de pessetes respectivament. En el cas de Catalunya, el competidor més important de l'aspirina és l'analgèsic de prescripció mèdica Gelocatil, però en termes d'analgèsics, incloent-hi els de prescripció mèdica i les especialitats farmacèutiques publicitàries, l'Aspirina és el líder absolut, amb un 40% de quota de mercat.

En l'actualitat, al mercat estatal hi ha cinc tipus diferents de productes Aspirina dels quals l'Aspirina 0'5 per a adults és el líder absolut, entre altres coses perquè va ser el primer a introduir-se en el mercat, l'any 1922. Seguint els hàbits de consum tindríem a continuació l'Aspirina C efervescent, després la Infantil, la Cafiaspirina (amb la mateixa composició que la 0'5, però amb cafeïna per tal de potenciar l'efecte analgèsic de l'A-

AS) i, finalment, la recentment llançada al mercat Aspirina masticable.

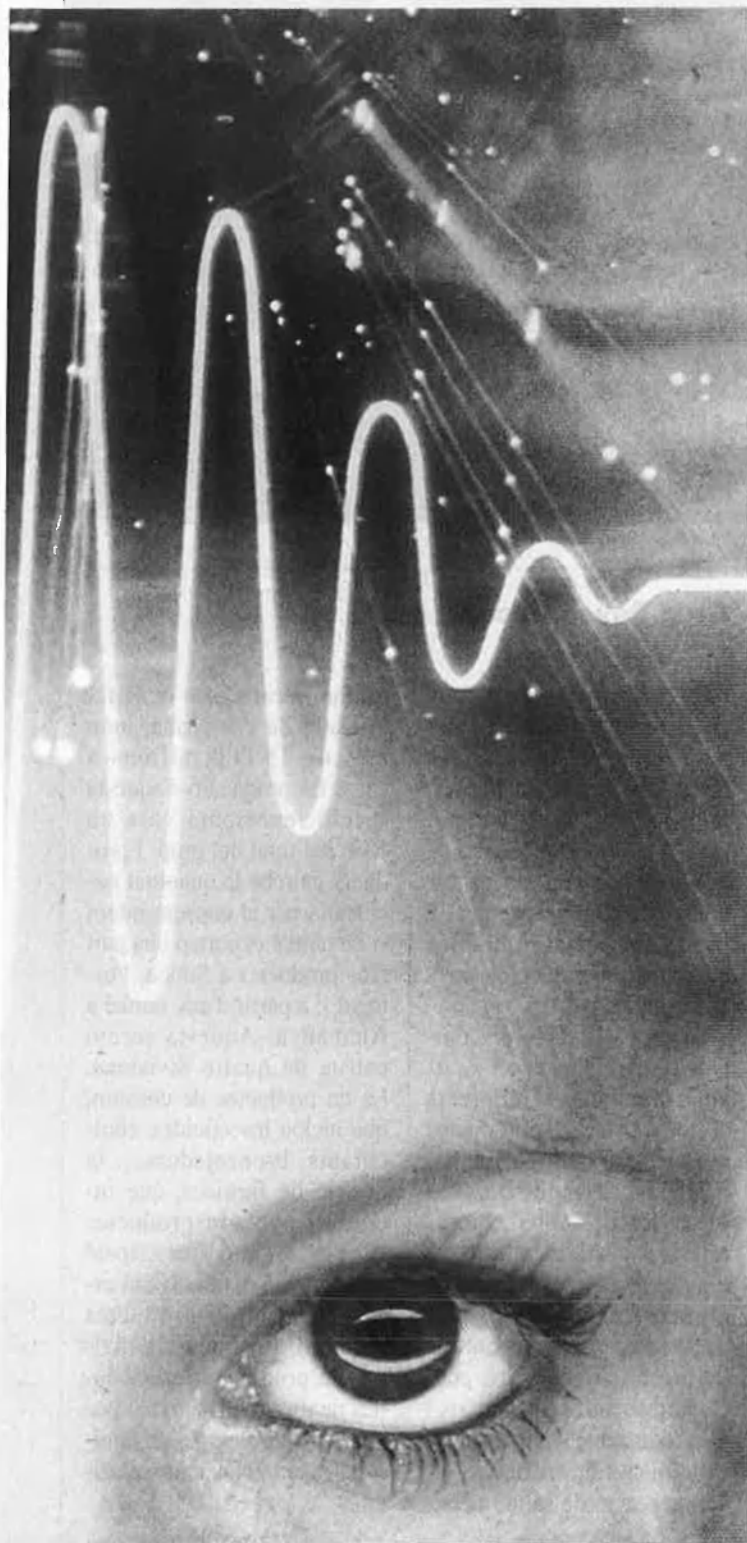
Tal i com assenyala Fàbregas, en l'actualitat es continuen investigant altres formes galèniques de presentació que millorin el producte, "no tant en termes d'eficàcia, que ja ho és, sino de facilitat de disgregació, de dissolució, de rapidesa d'acció, de millora de la tolerància gàstrica del producte, per millorar-ne el gust... però sempre movent-nos en l'àmbit dels comprimits perquè és la forma bàsica d'utilització d'un analgèsic d'ús comú".

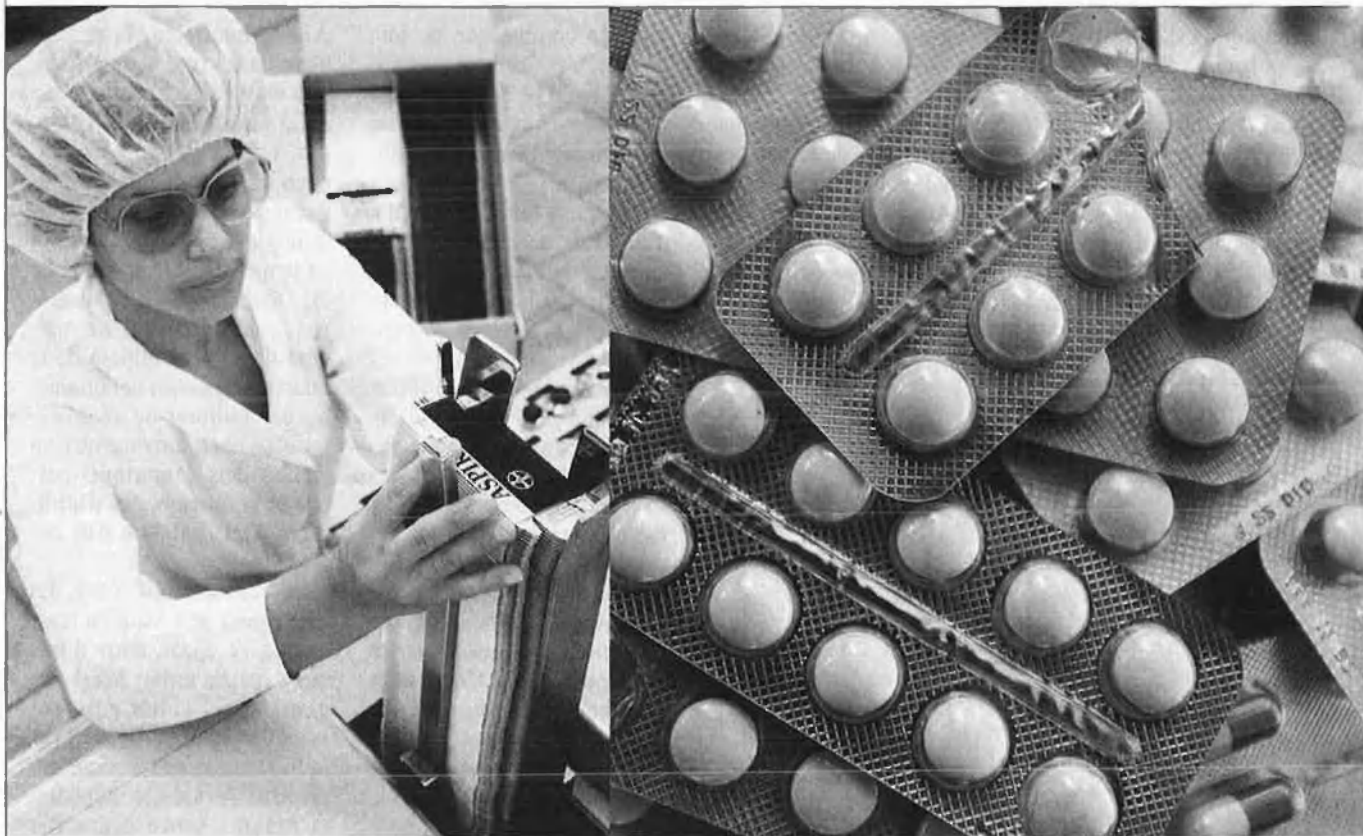
En aquest sentit, l'èxit del llançament de l'Aspirina masticable ve donat, entre altres raons, per la millor tolerància gàstrica, pel millor gust, per la major rapidesa d'acció i per la facilitat de consum que representa l'avantatge de poder-la prendre sense necessitat d'aigua.

TOT ESTUDIANT L'ASPIRINA

Són molts els estudis que s'estan realitzant i que encara s'estan elaborant sobre les propietats terapèutiques de l'àcid acetilsalicílic. Així, a banda de l'ús contra els mals de cap, la febre, les migranyes i el dolor general, estudis recents mostren que l'AAS permet tractar la hipertensió de les dones embarassades o disminueix el risc d'infart de miocardi en aquelles persones que no han tingut problemes cardíoc-vasculars.

L'any 1982, el professor nord-americà Hennekens iniciava un estudi realitzat entre 22.000 metges nord-americans en edats compreses entre els 40 i els 84 anys que no tinguessin antecedents d'infarts ni d'accidents vasculars cerebrals ni càncer, ni malalties de fetge ni que consumissin freqüentment aspirines. Havent repartit els 22.000 metges en dos grups, l'un que prenia 325 mil.lígrams d'aspirina en dies

Els resultats dels efectes de l'àcid acetilsalicílic en l'aparell cardíoc-vascular no se sabran fins l'any 2000.

alterns i un altre que prenia un fals medicament, és a dir, un placebo, al cap de cinc anys es van obtenir els següents resultats: en el primer grup s'havien produït 10 morts d'infart i 139 infarts no mortals, mentre que en el segon grup aquestes xifres augmentaven a 28 i 239 respectivament. Per tant, el nombre d'infarts en aquelles persones que havien pres aspirina era substancialment menor del d'aquelles persones a les quals se'ls havia subministrat el placebo.

Però, a més, es va constatar el fet que la prevenció primària mitjançant aspirina donava millors resultats en les persones majors de 50 anys i en els individus que tenien un nivell de colesterol baix en la sang. Ara bé, els resultats dels efectes de l'àcid acetilsalicílic en l'aparell cardíoc-vascular no se sabran fins l'any 2000 donat que actualment encara continuen els estudis en aquest àmbit.

D'altra banda, una enquesta

realitzada en el marc dels països europeus l'any 1987 donava com a resultats que de 2.500 persones que tenien problemes vasculars cerebrals, 190 dels que prenién aspirina van recaure en el problema contra 283 dels que prenién placebo. Així, doncs, pel que fa a trombosi cerebral l'aspirina també té els seus efectes preventius.

Les múltiples propietats de l'aspirina s'expliquen per la seva acció. Hi ha diversos estudis que s'estan efectuant en l'actualitat per saber quin és l'efecte de la ingesta de l'aspirina. Podria ser que el consum d'AAS reduís a la meitat el risc de recaiguda en el cas dels càlculs de vesícula biliar o que reduís en un cinquanta per cent el risc de la formació de cataractes o, en el cas dels diabètics, controlés el nivell de sucre en la sang i retardés l'aparició de complicacions posteriors. Així doncs, a causa de la multiplicació d'estudis que s'estan duent a terme, de l'aspirina sentirem a parlar du-

Grup Bayer de cap a cap

El Grup Bayer està format per 14 companyies a tot l'estat que són independents majoritàriament gestionades de forma autònoma. D'aquestes, a Catalunya n'hi ha 8, la majoria de les quals tenen la seu central a Barcelona encara que les companyies estan repartides arreu del Principat.

Bayer és la tercera companyia química en el *ranking* mundial i té diferents sectors de treball: productes químics (plàstics, esmalts, colorants...), productes per al sector tèxtil, sanitari, fitosanitaris i pesticides, etc. És dins el sector salut on, evidentment, s'inclouen els productes farmacèutics, tant els de prescripció mèdica com els farmacèutics publicitaris i els productes de diagnòstics.

Química Farmacèutica Bayer, la secció de salut a Bar-

celona, encarregada de la fabricació de l'Aspirina, mou més de 15.000 milions a l'any. La producció d'aquesta secció representa vora un 13% del total del grup i produeix gairebé la quantitat necessària per al consum intern si bé també exporten una part dels productes a Suïssa, Portugal i, a partir d'ara, també a Alemanya. Aquesta secció consta de quatre divisions. La de productes de consum, que inclou insecticides, edulcorants, bronzejadors..., la divisió de fàrmacs, que inclou el que són productes ètics, és a dir, de prescripció mèdica; una petita divisió especialitzada en productes dentals i, finalment, la divisió de productes farmacèutics de no-prescripció mèdica i que inclou analgèsics, anti-gripals, antiàcids i antiparasitaris.

S.M.